



עמיה. אַזל לְמִיִּתִי סִיְהָרָא, וְהִיא מִתְפָּסָא. בְּאֵן אַתְר מִתְפַּסֶּת. אֲלָא סְלִיקַת, לְהֵהוּא אַתְר, דְּאִתְמַר בֵּיה בְּמַכְסָה מִמָּךְ אַל תְּחַקֹּר, לְפִיִּסָא לִיה עַל בְּנֵהָ.

ברוך הוא, והוא אומר לו שִׁבִיא עֲדִים. והוא מביא לְשִׁמְש עֲמו. הולך להביא הַלְבָנָה, והיא מתפסה. באיזה מקום מתפסית? אלא עולה למקום ההוא שְׁנֵאֲמַר בו בְּמַכְסָה מִמָּךְ אַל תְּחַקֹּר, לְפִיִּסָא לִי עַל בְּנֵהָ.

וְהֵאֵי הוּא דְאָמַר קָרָא, תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוּפָר בְּפֶסַח לְיוֹם חֲגֹנוּ. לְאַתְר דְּבִיה סְלִיקַת שְׁכִינְתָא, דְּאִתְמַר בֵּיה וּבְמַכְסָה מִמָּךְ אַל תְּחַקֹּר. וְחֹבִין בְּאִתְפְּסִיָא, תִּמְן צְרִיף לְמִידָן בִּינוּ לְבִין קוֹנוּ. וְחֹבִין בְּאִתְגַּלְיָא דְעֶבֶד לוֹן, אִתְמַר (משלי כח) מַכְסָה פִשְׁעֵיו לֹא יִצְלִיחַ. דְשְׁכִינְתָא מִסְטָרָא דְכְתָר אִיהִי עֲלִמָא דְאִתְפְּסִיָא, וְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, דְצְרִיף בַר נֶשׁ לְחִבְרָא לָה לְהֵהוּא אַתְרָא. בְּהֵהוּא זְמַנָא מְטִי זְמַנָא דְרַחֲמֵי, וְאֵעֵבֶר דִּינָא. וּבְגִין דָּא לְחִבְרִיָה אָמַר לְזַפְאָה לִיה בְּעֵדוּתִיהָ, אֲבָל לְרִשְׁעֵי אֵין מְזַכִּין לוֹ.

וְזָהוּ שְׁאֲמַר הַפְּסוּק, תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוּפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגֹנוּ. לְמַקּוֹם שָׁבוּ עוֹלָה הַשְּׁכִינָה, שְׁנֵאֲמַר בוּ וּבְמַכְסָה מִמָּךְ אַל תְּחַקֹּר. וְחֻטָּאִים בְּכֶסֶוֹי, שֵׁם צְרִיף לְדוֹן בִּינוּ לְבִין קוֹנוּ. וְעֵבְרוֹת בְּגִלוּי שְׁעֵשָׂה אוֹתָם, נֵאֲמַר (משלי כח) מַכְסָה פִשְׁעֵיו לֹא יִצְלִיחַ. שְׁהַשְּׁכִינָה מִצַּד הַפְּתָר הִיא עוֹלָם הַנְּעֵלָם, וּבְאֵרוּהָ בְּעֲלֵי הַמְשָׁנָה שְׁצְרִיף אָדָם לְחִבְרָא אוֹתָהּ לְמַקּוֹם הַהוּא. בְּזִמְן הַהוּא מְגִיעַ זְמַן הַרְחֻמִּים וְעוֹבֵר הַדִּין. וּמִשׁוּם זֶה לְחִבְרוּ אָמַר לְזַכּוֹת אוֹתוֹ בְּעֵדוּתוֹ, אֲבָל לְרִשְׁעֵי אֵין מְזַכִּין לוֹ.

וְעוֹד, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וּשְׁכִינְתִיהָ סְהַדִּין עַל בַר נֶשׁ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים ל) הַעֲיִדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם, הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיה (מלכים א ח) וְאִתְהָ תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ, הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיה (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. וְעוֹד, תְּרִין סְהַדִּין: עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינוּן ע"ד, מִן שְׁמ"ע אֶחָד. עַד, מִן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְעוֹד, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינְתוֹ עֲדִים עַל הָאָדָם, זֶהוּ שְׁכִתּוּב (דברים ל) הַעֲיִדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם - אוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בוּ (מלכים א ח) וְאִתְהָ תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ - אוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בוּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. וְעוֹד, שְׁנֵי עֲדִים - הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי וְצַדִּיק. וְהֵם אוֹתִיוֹת ע"ד מִשְׁמַע אֶחָד. ע"ד - מִבְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

עַר פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמַּת, דָּא סְמָאֵל, מַת מַעֲקָרוֹ (במדבר יג) וַיִּשְׂאוּהוּ בַמּוֹט בְּשָׁנַיִם. לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אֶחָד, דְּלֹא יִהְיֶה לִיה חוּלְקָא בְּאֵל אֶחָד.

עַר פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמַת הַמַּת. זֶה סְמָאֵל, מַת מַעֲקָרוֹ, (במדבר יג) וַיִּשְׂאוּהוּ בַמּוֹט בְּשָׁנַיִם. לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אֶחָד, שְׁלֹא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּאֵל אֶחָד.

כִּי יָקוּם עַד חֲמֵס בְּאִישׁ וְגו', וְדָרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיֵּטֵב וְגו', וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגו'. פְּקוּדָא דָּא לְדְרוּשׁ וְלְחַקֹּר הָעֲדִים בְּזו' וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְדְרֹשׁ וְלְחַקֹּר הָעֲדִים בְּשִׁבְעַת חֻקִּירוֹת קִדְמָה שִׁדוּן לוֹ בְּעֵנֶשׁ

כִּי יָקוּם עַד חֲמֵס בְּאִישׁ וְגו' וְדָרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיֵּטֵב וְגו', מִצְוָה זוֹ לְדְרֹשׁ וְלְחַקֹּר הָעֲדִים בְּשִׁבְעַת חֻקִּירוֹת קִדְמָה שִׁדוּן לוֹ בְּעֵנֶשׁ



חֲקִירוֹת, קוֹדֵם דִּיּוּדִין לִיה בְּעוֹנֵשׂא דְמוֹתָא,
בְּשִׁבְע חֲקִירוֹת, שְׁבַע לְקַבֵּל (זכריה ד) שְׁבַעַה אֱלֹה
עֵינֵי יְיָ הִמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. בְּהוֹן
(ויקרא כו) וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע.

בְּקוֹדָא בְּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת לְעַד זוּמָם פְּאֶשֶׁר
זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֲחִיו. תְּרִין סִהְדֵי
שְׁקִירָא דְאֵינוֹן סְמָאֵל וְנַחֲשׁ, אִי יִיתוּן
לְאַסְהֵדָא סִהְדוֹתָא דְשִׁקְרָא עַל יִשְׂרָאֵל, דְטַעוּ
בֵּין ו' לְז' דְאֵינוֹן אַתְוּוֹן זִו. וְהֵאֵי אִיהוּ (ישעיה
מג) עִם זִו יִצְרְתִי לִי תְהִלְתִּי יִסְפְּרוּ.

וְרָא יִתְיַחַד ו' עִם ז', אֱלֹא בְשִׁרְפַת חֲמִץ,
דְּבֵין ו' לְז'. וְאֶף עַל גַּב דְּמִדְאֹרֵייתָא
אִיהוּ עַד סוּף שִׁית, גְּזָרוּ רַבָּנָן, אוֹכְלִין כָּל
אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל חֲמֵשׁ, וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת
שֵׁשׁ. וְאוֹלְפֵי מְאִרֵי מִתְנִיתִין מִסִּהְדוֹתָא
דְשַׁעֲתֵי דְחֲמִץ, לְסִהְדוֹתָא דְבְדִיקוֹת דְסִהְדֵי,
דְהֵוּא דְהֵרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְכֻלָּא מִפְּרֵשׁ
בְּמִתְנִיתִין. וַיִּקְיִים בְּהוֹן, אֲרִי בְּפִתְגָמָא
דְחֲשִׁיבוּ מִצְרָאֵי לְמִידָן וְכוּ'. וְהֵאֵי אִיהוּ
וְעֵשִׂיתֶם לוֹ פְּאֶשֶׁר זָמַם. (דף ער"ה ע"ב)

בְּקוֹדָא בְּתַר דָּא, לְקַבֵּל בֵּית דִּין הַגְּדוֹל
עַלֵייהוּ, בִּינָה, מִסְטָרָא דְגְדוּלָה
אַקְרִי אֱלֹהִים, בֵּית דִּין הַגְּדוֹל, רַב בְּדִינוּי, וְרַב
בְּזִכוּי, פְּגוּוֹנָא דְאַתְמַר שׁוּם תְּשִׁים עַלְיָךְ מְלָךְ
בְּפִקוּדָא, שׁוּם לְעֵילָא, תְּשִׁים לְתַתָּא. הֵכִי
לְקַבֵּל עַלֵיהּ בֵּית דִּין רַבְרָבָא, אֶף עַל גַּב
דְּקַבֵּיל עַלֵיהּ בֵּית דִּין זְעִירָא. בֵּית דִּין זְעִירָא,
בֵּית דִּין שֶׁל שְׁלֹשָׁה, מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא
תַּתָּא. בֵּית דִּין רַבְרָבָא, מֵאֵלִין סְנֵהְדֵי
גְדוּלָה.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁבַעִים סְנֵהְדֵי גְדוּלָה
הוּו, וְאַנְתָּ רַבְרָבָא עַל פְּלֵהוּ, (שמות יח)
וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל הַדָּבָר

מִיָּתָה. בְּשִׁבְע חֲקִירוֹת, שְׁבַע
כְּנָגַד (זכריה ד) שְׁבַעַה אֱלֹה עֵינֵי ה'
הִמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ.
בְּהֵם (ויקרא כו) וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אֶף
אֲנִי שְׁבַע.

מִצְוָה אַחַר זִו - לַעֲשׂוֹת לְעַד
זוּמָם פְּאֶשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֲחִיו.
שְׁנֵי עֲדֵי שִׁקְרָא, שְׁהֵם סְמָא"ל
וְנַחֲשׁ, אִם יָבוֹאוּ לְהַעֲיֵד עֲדוֹת
שֶׁל שִׁקְרָא עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁטַעוּ בֵּין
שֵׁשׁ לְשִׁבְע, שְׁהֵם אוֹתִיוֹת ז"ו.
וְזֵהוּ (ישעיה מג) עִם זִו יִצְרְתִי לִי
תְהִלְתִּי יִסְפְּרוּ.

וְרָא יִתְיַחַד ו' עִם ז' אֱלֹא
בְשִׁרְפַת חֲמִץ, שְׁבִין שְׁעָה שְׁשִׁית
לְשִׁבְעִית. וְאֶף עַל גַּב שְׁמֵהַתּוֹרָה
הוּא עַד סוּף שֵׁשׁ, גְּזָרוּ רַבּוֹתֵינוּ,
אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל
חֲמֵשׁ, וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ.
וּמְלַמְדִים בְּעֵלֵי הַמְשָׁנָה מְעַדוֹת
שֶׁל שְׁעוֹת הַחֲמִץ לְעַדוֹת שֶׁל
בְּדִיקוֹת הַעֲדִים שֶׁל אוֹתוֹ שְׁהֵרַג
אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְהַכֹּל מִפְּרֵשׁ בְּמִשְׁנָה.
וַיִּקְיִים בְּהֵם, כִּי בְדָבָר שֶׁחֲשַׁבּוּ
מִצְרָים לְדוֹן וְכוּ'. וְזֵהוּ וְעֵשִׂיתֶם
לוֹ פְּאֶשֶׁר זָמַם. (דף ער"ה ע"ב)

מִצְוָה אַחַר זִו - לְקַבֵּל בֵּית דִּין
הַגְּדוֹל עַלֵיהֶם. בִּינָה, מִצַּד
הַגְּדוֹלָה נִקְרָאת אֱלֹהִים, בֵּין דִּין
הַגְּדוֹל, גְּדוֹל בְּדִינוּי, וְגְדוֹל
בְּזִכְיוֹתֵינוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר שׁוּם
תְּשִׁים עַלְיָךְ מְלָךְ, בְּמִצְוָה. שׁוּם
- לְמַעַלָּה, תְּשִׁים - לְמַטָּה. כִּף
לְקַבֵּל עַלֵיו בֵּית דִּין הַגְּדוֹל, אֶף
עַל גַּב שְׁקַבֵּל עַלֵיו בֵּית דִּין
הַקָּטָן. בֵּין דִּין הַקָּטָן, בֵּית דִּין
שֶׁל שְׁלֹשָׁה, מִצַּד הַשְּׁכִינָה
הַתַּחְתּוֹנָה. בֵּין דִּין הַגְּדוֹל, מֵאֵלוֹ
סְנֵהְדֵי גְדוּלָה.

אָמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁבַעִים
אִישׁ הָיוּ בְּסְנֵהְדֵי גְדוּלָה, וְאַתָּה
הַגְּדוֹל עַל כָּלָם, (שמות יח) וְהָיָה כָּל
הַדָּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל
הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפְּטוּ הֵם. אֵלוֹ הֵם



הקטן ישפטו הם. אלו. (הם סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה). סנהדרין גדולה מצד השכינה העליונה, סנהדרין קטנה מצד השכינה התחתונה.

משה שושבינא דמלפא, אהרן שושבינא דמטרוניתא. ועמהון שבעין ותריין סנהדרין, כמנזן חסד, ומהכא סנהדרין גדולה. סנהדרין קטנה, מטטרא דשמאלא, (בראשית א) את המאור הקטן לממשלת הלילה.

ובגין דא, תפארת את המאור הגדל לממשלת היום, דאתמר ביה (תהלים מב) יומם יצוה יי' חסדו. את המאור הקטן לממשלת הלילה, (שם) ובלילה שירה עמי. שיר דלויים, ודא יסוד. (שמואל א כ) בן ישי חי על האדמה. דתקין עשר מיני תהלים, בשירה. ואיהו צדיק לשמאלא, את המאור הקטן, ודא שכינתא, דאתנטילת משמאלא. ע"כ.

סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה). סנהדרין גדולה מצד השכינה העליונה, סנהדרין קטנה מצד השכינה התחתונה.

משה שושבין המלך, אהרן שושבין המלכה. ועמהם שבעים ושנים סנהדרין, כמנזן חסד, ומכאן סנהדרין גדולה. סנהדרין קטנה מצד השמאל, (בראשית א) את המאור הקטן לממשלת הלילה.

וכשום זה, תפארת - את המאור הגדל לממשלת היום, שנאמר בו (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. את המאור הקטן לממשלת הלילה, (שם) ובלילה שירה עמי. שיר הלויים, וזה יסוד. (שמואל א-ב) בן ישי חי על האדמה, שתקן עשרה מיני תהלים בשירה. והוא צדיק לשמאל, את המאור הקטן, וזו שכינה, שנוטלת מהשמאל.

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

וענשו אתו מאה כסף וגו' (דברים כב). מצוה זו לדון בדין מוציא שם רע, זהו שכתוב וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה פי הוציא שם רע על בתולת ישראל. רבותינו, וזהו אחר נשואין, שאמר לא מצאתי לכתף בתולים. ולא כל שם רע שקול, שמרגלים שהוציא שם רע על הארץ נענשו בגללה ומתו, ולא זכו בה. ואשה היא קרקע בארץ, כמו שבארנו, אסתר קרקע עולם היתה.

ואם תאמרו, שם רע עליה, שנטמאה באחשורוש, וזכתה להתלבש בה רוח הקדש, זהו שכתוב (אסתר ה) ותלבש אסתר מלכות. הרי אמר הקדוש ברוך

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

וענשו אתו מאה כסף וגו'. (דברים כב) פקודא דא, לדון בדין מוציא שם רע. הדא הוא דכתיב, וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. רבנן, והאי איהו בטר נשואין, דאמר לא מצאתי לכתף בתולים, ולא כל שם רע שקול, דמרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא, אתענשו בגינה, ומיתו ולא זכו לה. ואתתא קרקע איהי בארעא, כמה דאוקמוה, אסתר קרקע עולם היתה.

ואי תימרון שום ביש עליה, דאסתאבת באחשורוש, וזכתה לאתלבשא בה רוחא דקדשא. הדא הוא דכתיב, (אסתר ה)



הוא, (ישעיה מב) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים. ורוח הקדש שכינה היתה, שהיא שם שהתלבשה באסתר.

אבר רבתינו, אוי לאותם שאוכלים תבן תבל של התורה (חמור של התורה שנחשב חכם מפלא ורב רבנו) ולא יודע בסתרי תורה, אלא קלים וחמורים של התורה. קלים תבן של התורה. וחמורה של התורה חטה, חט ה', עץ של טוב ורע.

אין דרך של מלך ומלכה לרכב על חמור, אלא על סוסים, זהו שפתוב (חבוק ג) כי תרכב על סוסים מרכבתיך ישועה. שאין מזלזלים במלכות להרפיב המלכה על חמור. כל שפן מלך, אין זה מקום הדיוט עבד, שדרפו לרכב על חמור. ולכן כתוב במשיח (זכריה ט) עני ורוכב על חמור. עני הוא שם בסימן: ערובין, נדה, יבמות. ושאר משניות בכלל. ולא נקרא שם מלך, עד שרוכב בסוסה שלו, פגסת ישראל.

בשהקדוש ברוך הוא מחוץ למקומו, אינו מלך. וכשחוזר למקומו, (זכריה יד) והיה ה' למלך. וכן ישראל, נאמר בהם, כל ישראל בני מלכים. כמו שהאב, הם בניו. אינם בני מלכים, עד שיחזרו לארץ ישראל. ואם תאמר שהדיוט זה, אף על גב שהוא הדיוט לרבנו, ברכה עליו נאמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. והדיוט זה לגבי המלך עבד מטטרון. ואדם הראשון שלא שמר את הכבוד שנתנו לו, הורידו אותו לאכל עם חמורים, ואמר, אני וחמורי נאכל באבוס אחד. ויששכר וזכה

ותלבש אסתר מלכות. הא אמר קדשא בריך הוא, (ישעיה מב) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים. ורוחא דקדשא שכינתא הות, דאיהי שם דאתלבשת באסתר. אבר רבנו, ווי לאינון דאכלין תבן תבל

דאורייתא (חמור דאורייתא דאתחשיב חכם מ'ופלא ורב רבנו) ולא ידע בסתרי דאורייתא, אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין תבן דאורייתא, חומרא דאורייתא, חטה, חט ה', אילנא דטוב ורע.

לית דרכא דמלכא ומטרוניתא, למרכב על חמרא, אלא על סוסון. הדא הוא דכתיב, (חבוק ג) כי תרכב על סוסים מרכבתיך ישועה. דאין מזלזלין במלכותא, למרכב מטרוניתא על חמרא. כל שפן מלכא, לית דין אתר הדיוט עבד, דארחיה למרכב על חמרא. ובגין דא כתיב ביה במשיח, (זכריה ט) עני (דף רע"ז ע"א) ורוכב על חמור. עני איהו תמן בסימן, ערובין נדה יבמות, ושאר מתניתין בכלל. ולא אתקרי תמן מלך, עד דרכיב בסוסיא דיליה פגסת ישראל.

קדשא בריך הוא כד איהו לבר מאתריה, לאו איהו מלך. וכד אתהדר לאתריה, (זכריה יד) והיה יי' למלך. והכי ישראל, אתמר בהון, כל ישראל בני מלכים. פגוונא דאבא, אינון בניו. לאו אינון בני מלכים, עד דיהדרון לארעא דישראל. ואי תימא דהדיוט דא, אף על גב דאיהו הדיוט לגבי מאריה, ברכתא עליה אתמר, אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. והדיוט דא לגבי מלכא עבד מטטרון. ואדם קדמא דלא נטר יקר דיהבו ליה, נחתו ליה למיכל עם חמורים, ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד. ויששכר וזכה